

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
PAOLO MENGOZZI
prezentate la 7 martie 2013¹

Cauza C-521/11

Amazon.com International Sales Inc.

Amazon EU Sàrl

Amazon.de GmbH

Amazon.com GmbH, în lichidare,

Amazon Logistik GmbH

împotriva

**Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte
Gesellschaft mbH**

[cerere de decizie preliminară formulată de Oberster Gerichtshof (Austria)]

„Drept de autor și drepturi conexe — Directiva 2001/29/CE — Dreptul de reproducere — Excepții și limitări — Excepția privind copia pentru uz personal — Compensație echitabilă — Posibilitate de rambursare a redevenței pentru copia privată aplicată dispozitivelor, aparatelor și materialelor legate de reproducerea digitală — Finanțarea unor instituții cu scopuri sociale și culturale pentru titularii drepturilor — Plata compensației echitabile în diferite state membre”

1. Protecția dreptului de autor constituie un domeniu extrem de complex al dreptului, în care interesele în joc sunt multiple și în care dezvoltarea rapidă a tehnologiei a modificat și continuă să modifice profund natura operelor protejate, modalitățile utilizării lor, precum și modelele comercializării acestora, prezentând în mod constant noi provocări pentru protecția drepturilor autorilor acestor opere și pentru echilibrul just între interesele în cauză.

2. În cadrul unei strategii menite să încurajeze dezvoltarea societății informaționale în Europa, legiuitorul Uniunii a încercat să armonizeze anumite aspecte ale dreptului de autor adoptând, printre altele, Directiva 2001/29/CE (denumită în continuare „Directiva 2001/29”)², care face obiectul prezentei cereri de decizie preliminară formulate de Oberster Gerichtshof (Austria). Directiva 2001/29 a fost adoptată cu obiectivul declarat de a oferi un cadru juridic armonizat pe piața internă, garantând inexistența denaturărilor care rezultă din diversitatea legislației statelor membre³, și de a permite adaptarea la noi forme de exploatare a drepturilor, la noi forme de utilizare, precum și la dezvoltarea tehnologică⁴.

1 — Limba originală: italiana.

2 — Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230). A se vedea în special considerentul (2) al acestei directive.

3 — A se vedea considerentul (1) al Directivei 2001/29, precum și Hotărârea din 12 septembrie 2006, Laserdisken (C-479/04, Rec., p. I-8089, punctele 26 și 31-34), și Hotărârea din 21 octombrie 2010, Padawan (C-467/08, Rep., p. I-10055, punctul 35).

4 — A se vedea considerentele (5), (6), (7), (39) și (47) ale Directivei 2001/29, precum și punctul 29 din Concluziile avocatului general Sharpston prezentate la 24 ianuarie 2013 în cauzele VG Wort, Fujitsu Technology Solutions, Hewlett-Packard (cauzele conexe C-457/11-C-460/11).

3. Cu toate acestea, ca soluție de compromis între diferitele tradiții și concepții juridice existente în statele membre ale Uniunii⁵, Directiva 2001/29 a sfârșit prin a lăsa nearmonizate diferite aspecte ale reglementărilor privind dreptul de autor, prevăzând numeroase derogări și lăsând statelor membre marje de manevră considerabile pentru transpunerea sa, astfel încât s-a ridicat problema dacă, în pofida obiectivelor declarate, legiuitorul Uniunii nu a renunțat practic în realitate la armonizarea dreptului de autor⁶.

4. În aceste împrejurări, directiva a dat naștere mai multor probleme de punere în aplicare, iar procedura națională în care au fost adresate Curții cele patru întrebări preliminare în prezenta cauză constituie un exemplu tipic. Această procedură privește un litigiu între un grup internațional activ în comercializarea pe internet a unor suporturi de înregistrare, pe de o parte, și o societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor, pe de altă parte, cu privire la plata „compensației echitabile” prevăzute de Directiva 2001/29 drept despăgubire pentru utilizarea operelor protejate prin dreptul de autor. Aplicarea în practică de către statele membre a noțiunii de compensație echitabilă constituie unul dintre aspectele cele mai complexe ale Directivei 2001/29 și continuă să ridice probleme în ceea ce privește raportul dintre aceasta și diferitele legislații naționale de transpunere. Curtea a avut deja ocazia să se ocupe de această problemă și să formuleze anumite principii directe în domeniu⁷ și va fi chemată, într-un viitor apropiat, să se ocupe din nou, în mai multe rânduri, de această problemă⁸.

5. Cu toate acestea, înainte de a analiza problemele care stau la baza prezentei cauze, în care Curtea este chemată, pe de o parte, să completeze jurisprudența sa cu privire la noțiunea de compensație echitabilă și, pe de altă parte, să răspundă la anumite întrebări specifice noi care se ridică în acest sens, nu putem să nu subliniem că răspunsurile pe care Curtea le-a oferit și le va oferi la diferitele întrebări adresate de instanțele naționale se înscriu în mod necesar în contextul normativ definit de normele existente de drept al Uniunii. Or, dacă într-un context normativ definit răspunsurile Curții oferă indicații importante pentru identificarea în concret a formelor, a întinderii și a modalităților de protecție a dreptului de autor și pentru echilibrarea diferitelor interese aflate în joc, este de competența legiuitorului Uniunii să asigure un cadru de reglementare adecvat care, pe baza unor alegeri inclusiv de natură politică, să permită stabilirea fără echivoc a acestor forme, întinderi și modalități, precum și a echilibrului menționat. Din această perspectivă, nu poate fi decât salutată pozitiv inițiativa recentă a Comisiei Europene de aprobare a unui plan de acțiune menit să modernizeze dreptul de autor⁹.

6. În această privință, considerăm important să subliniem și că, astfel cum va rezulta în mod clar din analiza anumitor probleme ridicate în prezenta cauză, numeroase probleme de aplicare a Directivei 2001/29 decurg din nivelul insuficient de armonizare a reglementării dreptului de autor în cadrul Uniunii. Acest lucru demonstrează în opinia noastră că, deși este important să se respecte diferitele tradiții și concepții juridice existente în acest domeniu în statele membre, totuși, în scopul elaborării unui cadru juridic modern în Europa pentru dreptul de autor, care, ținând seama de diferitele interese aflate în joc, să permită asigurarea existenței unei adevărate piețe unice în acest domeniu, prin încurajarea creativității, a inovației și a apariției unor noi modele de activitate economică, trebuie să se urmărească în mod necesar atingerea unui nivel net superior de armonizare a legislațiilor naționale față de cel realizat prin Directiva 2001/29.

5 — Pentru considerații și referiri mai ample în acest sens, a se vedea Concluziile avocatului general Trstenjak prezentate la 11 mai 2010 în cauza Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 41-44.

6 — A se vedea în acest sens considerațiile avocatului general Sharpston de la punctele 28 și 30 din concluziile sale în cauzele VG Wort și alții (cite la nota de subsol 4).

7 — A se vedea în special Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), Hotărârea din 16 iunie 2011, Stichting de Thuiskopie (C-462/09, Rep., p. I-5331) și Hotărârea din 9 februarie 2012, Luksan (C-277/10).

8 — Pe lângă prezenta cauză și cauzele VG Wort și alții (cite la nota de subsol 4), Curtea va fi chemată într-un viitor apropiat să se pronunțe cu privire la întrebări preliminare referitoare la compensația echitabilă prevăzută de Directiva 2001/29 în cauzele ACI Adam BV (C-435/12) și Copydan Båndkopi (C-463/12).

9 — A se vedea comunicatul de presă al Comisiei din 5 decembrie 2012 (Memo/12/950). În această privință, este important să se constate că tocmai problema compensației echitabile, care face obiectul prezentei cauze, a fost identificată în mod corect de Comisie ca fiind unul dintre aspectele cele mai problematice ale materiei dreptului de autor, care necesită o acțiune imediată.

I – Cadrul juridic

A – Dreptul Uniunii

7. Potrivit articolului 2 din Directiva 2001/29, statele membre acordă, în principiu, autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte, a operelor lor.

8. Alineatele (2) și (3) ale articolului 5 din Directiva 2001/29 prevăd însă posibilitatea statelor membre de a dispune anumite excepții și limitări ale acestui drept. În special, conform articolului 5 alineatul (2) litera (b) din aceeași directivă, statele membre pot dispune o excepție de la dreptul exclusiv de reproducere al autorului asupra operei sale în ceea ce privește „reproducerea pe orice suport realizate de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile” (așa-numita excepție „privind copia privată”) ¹⁰.

B – Dreptul național

9. Articolul 42 din Urheberrechtsgesetz¹¹ (Legea austriacă privind dreptul de autor, denumită în continuare „UrhG”) prevede:

„1. Oricine poate realiza copii izolate, pe hârtie sau pe un suport similar, ale unei opere pentru uzul său personal.

2. Oricine poate realiza copii izolate, pe alte suporturi decât cele menționate la alineatul 1, ale unei opere, pentru uzul său personal și în scopuri de cercetare, în măsura în care acest lucru este justificat de obiectivul necomercial urmărit.

3. Oricine poate realiza copii izolate ale unor opere care au fost publicate în cadrul unor informații jurnalistice, pentru uzul său personal, cu condiția să fie o utilizare similară.

4. Orice persoană fizică poate realiza copii izolate ale unei opere pe alte suporturi decât cele menționate la alineatul 1, pentru uz personal și în scopuri care nu sunt în mod direct sau indirect comerciale.

5. Fără a aduce atingere dispozițiilor de la alineatele 6 și 7 ale prezentului articol, o reproducere nu este considerată pentru uz privat sau personal dacă aceasta se efectuează cu obiectivul de a pune opera la dispoziția publicului prin intermediul copiei. Copiile realizate pentru uz privat sau personal nu pot fi utilizate pentru a pune opera la dispoziția publicului.

[...]”

10 — În plus, articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29 condiționează instituirea excepției pentru copie privată, precum și a celorlalte excepții și limitări prevăzute la alineatele (1)-(4) ale aceluiași articol de o triplă condiție, și anume, mai întâi, ca această excepție să se aplice numai în anumite cazuri speciale, în plus, să nu aducă atingere exploatarea normală a operei și, în sfârșit, să nu aducă în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului de autor.

11 — Urheberrechtsgesetz din 9 aprilie 1936 (BGBl. nr. 111/1936), astfel cum a fost modificată ulterior. Versiunile actuale ale articolelor 42 și 42ter din UrhG au fost modificate în 2003 prin Urheberrechtsgesetz-Novelle 2003 (BGBl. I nr. 32/2003), care a fost adoptată pentru a transpune în dreptul austriac Directiva 2001/29.

10. Alineatul 6 al articolului 42 din UrhG prevede, în anumite condiții, așa-numita excepție pentru uz personal de învățământ în favoarea școlilor și a universităților. Alineatul 7 al aceluiași articol prevede, în anumite condiții, o excepție pentru copiile reproduse de entități accesibile publicului care colecționează opere în scopuri care nu sunt direct sau indirect economice sau comerciale (așa-numita copie pentru uz personal în cadrul unor colecții).

11. Articolul 42ter din UrhG prevede:

„1. Dacă, prin natura sa, este de așteptat ca o operă radiodifuzată sau pusă la dispoziția publicului ori înregistrată pe un suport de înregistrare a unor imagini sau a unor sunete, produsă cu scop comercial, să fie reprodusă, conform articolului 42 alineatele 2-7, prin fixarea pe un suport de imagini sau de sunet, pentru uz personal sau privat, autorul are dreptul la o remunerație echitabilă (remunerație pentru casete neînregistrate) în cazul în care materialul de suport este comercializat la nivel național, în scopuri comerciale și cu titlu oneros; sunt considerate materiale de suport pentru înregistrare suporturile vide de înregistrare a unor imagini sau a unor sunete adaptate pentru astfel de reproduceri ori alte suporturi de înregistrare a unor imagini sau a unor sunete destinate acestui scop.

[...]

3. Următoarele persoane sunt obligate la plata remunerației echitabile:

- 1) în ceea ce privește remunerația pentru casete neînregistrate și pentru aparate, persoana care, dintr-un loc situat pe teritoriul național sau în străinătate, a introdus pentru prima dată pe piață, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, materialul de suport sau aparatele;

[...]

5. Numai societățile de gestiune colectivă a drepturilor de autor pot invoca dreptul la remunerația prevăzută la alineatele 1 și 2.

6. Societatea de gestiune colectivă a drepturilor de autor este obligată să ramburseze remunerația echitabilă:

- 1) persoanei care exportă în străinătate suporturi de înregistrare sau un aparat de reproducere înainte de vânzarea sa către consumatorul final;
- 2) persoanei care utilizează suporturile de înregistrare pentru o reproducere cu acordul persoanei îndreptățite; indicii în acest sens sunt suficiente.”

12. Articolul 13 din Verwertungsgesellschaftengesetz (Legea austriacă privind societățile de gestiune colectivă, denumită în continuare „VerwGesG”¹²) prevede:

„1. Societățile de gestiune colectivă pot crea instituții cu scopuri sociale și culturale pentru titularii drepturilor pe care îi reprezintă, precum și pentru membrii familiilor lor.

2. Societățile de gestiune colectivă care invocă dreptul la remunerație pentru casete neînregistrate au obligația de a crea instituții cu scopuri sociale sau culturale și de a plăti acestora 50 % din veniturile generate prin remunerația respectivă, după deducerea cheltuielilor de gestiune aferente.”

12 — Legea din 13 ianuarie 2006 (BGBl. I nr. 9/2006).

II – Situația de fapt, procedura națională și întrebările preliminare

13. Societatea reclamantă din litigiul principal, Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft m.b.H. (denumită în continuare „Austro-Mechana”) este o societate de gestiune colectivă a drepturilor care exercită în Austria, în nume propriu și în temeiul unor contracte cu alte societăți de gestiune colectivă străine și austriece, drepturile autorilor și ale titularilor de drepturi conexe. Aceasta este în special persoana îndreptățită să obțină în Austria plata remunerației pentru casete neînregistrate prevăzută la articolul 42ter alineatul 1 din UhrG.

14. Toate societățile pârâte, Amazon.com International Sales Inc., Amazon EU Sàrl, Amazon.de GmbH, Amazon.com GmbH, în lichidare, și Amazon Logistik GmbH (denumite în continuare împreună și „societățile grupului Amazon”), aparțin grupului internațional Amazon, activ, printre altele, în vânzarea de produse prin internet, printre care și suporturile de înregistrare de imagini sau de sunete potrivit legislației austriece.

15. Cel puțin din anul 2003, societățile grupului Amazon, în cadrul colaborării lor interne și pe baza comenzilor efectuate prin internet, au pus în circulație în Austria suporturi de înregistrare de imagini sau de sunete, precum CD-uri și DVD-uri neînregistrate, carduri de memorie și playere MP3.

16. Austro-Mechana a chemat în judecată societățile grupului Amazon solicitând plata în solidar a remunerației echitabile prevăzute la articolul 42ter alineatul 1 din UhrG pentru materialul de suport pus în circulație în Austria între 2002 și 2004. În ceea ce privește primul semestru al anului 2004, Austro-Mechana a invocat o pretenție pecuniară în cuantum de 1 856 275 de euro. În ceea ce privește anii 2002 și 2003, precum și perioada începând cu luna iunie a anului 2004, Austro-Mechana a solicitat ca societățile grupului Amazon să fie obligate să furnizeze informații contabile referitoare la materialul de suport introdus în Austria, rezervându-și cuantificarea cererii de plată pentru aceste perioade.

17. Instanța de prim grad a admis, printr-o hotărâre parțială, cererea de informații contabile și și-a amânat decizia privind cererea de plată. Instanța de apel a confirmat hotărârea pronunțată în primă instanță.

18. Sesizată cu recursul împotriva hotărârii din apel, Oberster Gerichtshof, instanța de trimitere, a suspendat judecarea cauzei principale și a adresat Curții următoarele întrebări preliminare¹³:

- „1) Există o «compensație echitabilă» în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 în cazul în care:
- a) titularii drepturilor în sensul articolului 2 din directiva menționată sunt titularii dreptului la o remunerație adecvată pe care nu îl pot valorifica decât exclusiv prin intermediul unei societăți de gestiune colectivă față de persoana care pune în circulație pentru prima dată pe teritoriul național, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, suporturi de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducerea operelor lor,
  - b) acest drept nu depinde de împrejurarea dacă comercializarea se face către intermediari [sau] către persoane fizice ori juridice, pentru utilizarea în alt scop decât cel personal, ori către persoane fizice pentru uz personal,

13 — Instanța de trimitere constată că, deși litigiul cu care a fost sesizată privește numai problema obligației de a furniza informații contabile în vederea cuantificării cererii de plată, această problemă este strâns legată de cea privind existența dreptului la plata remunerației echitabile potrivit legislației austriece.

- c) persoana care utilizează aceste suporturi de înregistrare pentru reproducerea cu autorizarea titularului dreptului sau care le reexportă înainte de a fi vândute utilizatorului final are însă dreptul să solicite societății de gestiune colectivă restituirea remunerației?
- 2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare:
- 2.1) există o «compensație echitabilă» în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 în cazul în care dreptul menționat la prima întrebare litera a) nu există decât în ceea ce privește comercializarea către persoane fizice care utilizează suporturile de înregistrare pentru reproducerea în scopuri personale?
- 2.2) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea 2.1:
- în situația comercializării către persoane fizice, trebuie presupus – până la proba contrară – că acestea vor utiliza suporturile de înregistrare pentru reproducerea în scopuri personale?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare sau la întrebarea 2.1:
- rezultă din articolul 5 din Directiva 2001/29 sau din alte dispoziții ale dreptului Uniunii că dreptul de a solicita, prin intermediul unei societăți de gestiune colectivă, plata unei compensații echitabile nu există în cazul în care respectiva societate este obligată prin lege să direcționeze jumătate din încasări nu către beneficiari, ci către instituții sociale și culturale?
- 4) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare sau la întrebarea 2.1:
- articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE sau o altă dispoziție din dreptul Uniunii se opune dreptului la compensație echitabilă valorificat prin intermediul unei societăți de gestiune colectivă în cazul în care în alt stat membru a fost deja plătită o remunerație adecvată pentru comercializarea suporturilor de înregistrare (eventual pe baza unui temei juridic contrar dreptului Uniunii)?”

III – Procedura în fața Curții

19. Ordonanța de trimitere a fost primită la grefa Curții la 12 octombrie 2011. Au prezentat observații societățile grupului Amazon, Austro-Mechana, guvernele austriac, finlandez, francez și polonez, precum și Comisia. La ședința care a avut loc la 6 decembrie 2012 au participat societățile grupului Amazon, Austro-Mechana, guvernele austriac și polonez, precum și Comisia.

IV – Analiza juridică

A – Observații preliminare

20. Toate întrebările preliminare adresate de instanța de trimitere privesc noțiunea „compensație echitabilă” prevăzută de Directiva 2001/29¹⁴.

14 — Noțiunea „compensație echitabilă” este menționată în diferite dispoziții ale Directivei 2001/29. Pe lângă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din aceasta, la care face referire instanța de trimitere în întrebările sale preliminare, compensația echitabilă în favoarea titularilor este prevăzută în mod explicit și pentru excepțiile de la articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (e), precum și în diferite considerente ale acestei directive.

21. Astfel cum reiese din articolul 42 alineatul 4 din UrhG, Republica Austria a introdus în dreptul său național „excepția privind copia privată” prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29. „Compensația echitabilă” aferentă acesteia, în favoarea autorilor, este prevăzută la articolul 42ter alineatul 1 din UhrG sub forma „remunerației echitabile”.

22. Din alineatul 1 al articolului 42ter din UhrG rezultă însă că, în Austria, plata remunerației echitabile este prevăzută în favoarea autorului nu numai în cazul reproducerii operei sale de către o persoană fizică în scopuri private potrivit articolului 42 alineatul 4 din UrhG, ci în toate cazurile de reproducere a acestei opere prevăzute la alineatele 2-7 ale articolului 42 din UhrG. Prin urmare, în dreptul austriac, remunerația echitabilă nu corespunde numai compensației echitabile datorate de persoana fizică pentru excepția privind copia privată, ci este datorată și în alte cazuri considerate de UhrG ca fiind de „uz personal”, în cadrul altor excepții prevăzute la articolul 42 din UhrG¹⁵.

23. Această considerație preliminară, pe care o vom comenta, astfel cum se va vedea, în cursul analizei, ne face să credem că, în afara celei de a doua întrebări preliminare, care se referă numai la excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din directivă, întinderea celorlalte întrebări preliminare nu este limitată la excepția privind copia privată, ci trebuie să fie examinată în raport cu noțiunea de compensație echitabilă în general, potrivit Directivei 2001/29.

24. În acest sens, ne vom limita la a sublinia cu titlu incidental că, cu condiția ca excepțiile prevăzute de legislația națională să fie compatibile cu dispozițiile directivei, un astfel de sistem, care prevede plata unei compensații echitabile și pentru alte excepții decât „excepția privind copia privată”, nu este în sine contrar Directivei 2001/29¹⁶. Va reveni însă instanței naționale sarcina ca, eventual, în cazul în care se va impune, să verifice, pe baza criteriilor dreptului Uniunii¹⁷, compatibilitatea acestor excepții cu dispozițiile directivei¹⁸.

25. În aceste condiții, pentru a putea răspunde în mod adecvat la întrebările preliminare adresate de instanța de trimitere, vom reaminti anumite principii enunțate de Curte în ceea ce privește noțiunea de compensație echitabilă prevăzută de Directiva 2001/29.

B – *Jurisprudența Curții privind noțiunea „compensație echitabilă” în sensul Directivei 2001/29*

26. Astfel cum s-a subliniat la punctul 4, Curtea a avut ocazia să se pronunțe în mai multe rânduri cu privire la noțiunea de compensație echitabilă prevăzută de Directiva 2001/29. Rezultă în special din jurisprudență că aceasta constituie o noțiune autonomă a dreptului Uniunii, care trebuie interpretată în mod uniform în toate statele membre care au introdus excepția privind copia privată. O astfel de interpretare uniformă nu depinde de posibilitatea conferită respectivelor state membre de a determina, în limitele stabilite de dreptul Uniunii, și în special de directiva menționată, forma, modalitățile de finanțare și de percepere, precum și nivelul acestei compensații echitabile¹⁹.

15 — Este vorba în special de cazurile de uz personal în scopuri de cercetare, de informare jurnalistică, de învățământ în școli și universități, precum și pentru împrumutul public. A se vedea articolul 42 alineatele 2, 3, 6 și, respectiv, 7 din UhrG.

16 — Astfel, din considerentul (36) al Directivei 2001/29 rezultă că statele membre pot să prevadă compensații echitabile pentru titularii drepturilor și atunci când aplică dispozițiile facultative cu privire la excepții și limitări care nu necesită asemenea compensații.

17 — În ceea ce privește evaluarea compatibilității unei legislații naționale cu Directiva 2001/29, facem trimitere la considerațiile avocatului general Sharpston de la punctele 37 și 38 din Concluziile în cauzele VG Wort și alții (citate la nota de subsol 4).

18 — În speță, se impune constatarea că, deși excepțiile prevăzute la alineatele 2, 3, 6 și 7 ale articolului 42 din UhrG amintesc de unele dintre cele prevăzute la articolul 5 din Directiva 2001/29 [a se vedea în special articolul 5 alineatul (2) litera (c) și articolul 5 alineatul (3) literele (a) și (c)], ele nu corespund cu exactitate acestora. Totuși, în măsura în care toate acestea prevăd condiția ca utilizarea operei pentru scopurile indicate să constituie un „uz personal”, excepțiile menționate par să aibă un domeniu de aplicare mai restrictiv decât excepțiile corespunzătoare prevăzute de directivă.

19 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 33 și 37.

27. Structura și nivelul compensației echitabile sunt legate de prejudiciul care rezultă pentru autor din reproducerea neautorizată a operei sale protejate, pentru uz personal. Din această perspectivă, compensația echitabilă trebuie considerată contraprestația pentru prejudiciul cauzat autorului. Rezultă că aceasta trebuie calculată în mod obligatoriu pe baza criteriului prejudiciului cauzat autorilor operelor protejate ca efect al introducerii excepției privind copia privată²⁰. Cu toate acestea, astfel cum rezultă din considerentul (31) al Directivei 2001/29, trebuie păstrat un „echilibru just” între drepturile și interesele autorilor, beneficiari ai compensației echitabile, pe de o parte, și cele ale utilizatorilor materialelor protejate, pe de altă parte²¹.

28. Realizarea unei copii de către o persoană fizică ce acționează în scop personal trebuie considerată un act de natură să genereze un prejudiciu pentru autorul operei în cauză. Așadar, îi revine în principiu persoanei care a cauzat prejudiciul titularului exclusiv al dreptului de reproducere, autorul, sarcina de a repara prejudiciul rezultat din această reproducere, prin finanțarea compensației care va fi plătită titularului²².

29. Cu toate acestea, ținând seama de dificultățile practice de identificare a utilizatorilor privați și de obligare a acestora să îi despăgubească pe titularii de drepturi pentru prejudiciul cauzat și având în vedere, de asemenea, că prejudiciul care poate rezulta din orice utilizare privată, considerată în mod individual, poate fi minim, fără a da, așadar, naștere unei obligații de plată²³, Curtea a reținut că statele membre pot institui, pentru a finanța compensația echitabilă, o „redevență pentru copia privată”, nu în sarcina persoanelor private vizate, ci a celor care dispun de echipamente, de aparate sau de suporturi de reproducere digitală și care, în consecință, în drept sau în fapt, pun respectivele echipamente la dispoziția persoanelor private sau le furnizează acestora din urmă un serviciu de reproducere. În cadrul unui astfel de sistem, persoanele care dispun de aceste echipamente au obligația de a plăti redevența pentru copia privată²⁴.

30. Curtea a precizat în plus că, având în vedere că acest sistem permite debitorilor să repercuteze cuantumul redevenței pentru copia privată asupra prețului corespunzător punerii la dispoziție a respectivelor echipamente, aparate și suporturi de reproducere sau asupra prețului serviciului de reproducere furnizat, sarcina redevenței va fi suportată în definitiv de utilizatorul privat care achită acest preț, care trebuie considerat în realitate „debitor indirect” al compensației echitabile. Un astfel de sistem este conform cu „echilibrul just” care trebuie realizat între interesele autorilor și interesele utilizatorilor de obiecte protejate²⁵.

20 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 40 și 42, și Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 24. A se vedea în acest sens considerentul (35) al Directivei 2001/29 din care rezultă că, ținând seama de particularitățile fiecărui caz în parte, criteriul prejudiciului suferit de titularii dreptului de autor care decurge din utilizarea materialului protejat constituie un criteriu valabil pentru cazurile de excepții sau limitări pentru care este prevăzută o compensație echitabilă și, așadar, nu numai pentru cazul excepției privind copia privată.

21 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctul 43, și Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 25.

22 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 44 și 45, și Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 26.

23 — A se vedea considerentul (35) al Directivei 2001/29.

24 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctul 46, și Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 27.

25 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 48 și 49, și Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 28.

31. Curtea a clarificat că există, așadar, în mod necesar o conexiune între aplicarea redevenței pentru copia privată cu privire la respectivele echipamente, aparate și suporturi de reproducere digitală și utilizarea acestora din urmă în scopul reproducerii private. În consecință, aplicarea nediferențiată a redevenței pentru copia privată cu privire la toate tipurile de echipamente, de aparate și de suporturi de reproducere digitală, inclusiv în ipoteza în care sunt achiziționate de alte persoane decât persoanele fizice, în scopuri vădit străine de realizarea de copii private, se dovedește a fi neconformă cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2001/29²⁶.

32. Totuși, în cazul în care echipamentele în discuție sunt puse la dispoziția persoanelor fizice pentru uz personal, nu este nicidecum necesar să se demonstreze că acestea au realizat în mod efectiv copii private cu ajutorul echipamentelor respective și au cauzat, așadar, în mod efectiv un prejudiciu autorului operei protejate. Astfel, Curtea a statuat că persoanele fizice în cauză puteau fi prezumate că beneficiază în integralitate de această punere la dispoziție, cu alte cuvinte că sunt prezumate a exploata toate funcțiile îndeplinite de respectivele echipamente, inclusiv funcția de reproducere. Rezultă că simpla capacitate a acestor echipamente sau a acestor aparate de a realiza copii este suficientă pentru a justifica aplicarea redevenței pentru copia privată, cu condiția ca respectivele echipamente sau aparate să fi fost puse la dispoziția persoanelor fizice în calitate de utilizatori privați²⁷.

C – Cu privire la prima întrebare preliminară

1. Observații introductive

33. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă există o compensație echitabilă în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 în cazul în care legislația națională prevede o redevență pentru copia privată sub forma remunerației echitabile care poate fi invocată, fără deosebire, numai de societatea de gestiune colectivă a drepturilor față de cel care introduce primul pe piața națională, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, suporturi pentru reproducerea operelor, prevăzând în același timp, în anumite condiții, și dreptul la rambursarea acestei remunerații echitabile în cazul în care plata acesteia nu este datorată.

34. Instanța de trimitere consideră că, întrucât legislația austriacă prevede aplicarea nediferențiată a redevenței pentru copia privată, aceasta este „în mod vădit” contrară Hotărârii Padawan²⁸. Totuși, instanța de trimitere constată de asemenea că legislația națională în cauză prezintă o diferență fundamentală față de cea care face obiectul cauzei Padawan, întrucât prevede posibilitatea unei rambursări a redevenței menționate.

35. Instanța de trimitere observă că această posibilitate este prevăzută explicit la alineatul 6 al articolului 42ter din UhrG numai în două cazuri: exportul ulterior al suporturilor și reproducerea operei cu consimțământul autorului. În dreptul austriac, obligația de a plăti remunerația echitabilă ar exista, așadar, și în cazul utilizării suporturilor care nu implică nicio încălcare a dreptului de autor²⁹. Instanța de trimitere se referă în special la două situații: în primul rând, la cazurile de reproducere a operei prevăzute la articolul 42 din UhrG care se încadrează într-o altă excepție prevăzută la

26 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 52 și 53.

27 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctele 54-56.

28 — A se vedea în special punctul 53 din această hotărâre și punctul 31 de mai sus.

29 — Instanța de trimitere menționează de asemenea cazul reproducerilor ilegale efectuate cu încălcarea dreptului de autor, pentru care, în opinia sa, nu ar putea exista în mod evident niciun drept la rambursarea compensației echitabile. Potrivit instanței de trimitere, din articolul 5 alineatul (2) sau (3) din directivă nu ar rezulta că acest articol se opune plății unei compensații echitabile pentru aceste tipuri de comportamente ilegale. În opinia noastră, în vederea soluționării prezentei cauze, nu este necesar să ne pronunțăm cu privire la raportul dintre copiile ilegale și compensația echitabilă. Acest aspect va face obiectul analizei Curții în cauzele ACI Adam BV și Copydan Båndkopi (citate la nota de subsol 8). Nu vedem însă niciun temei pentru argumentele invocate de societățile grupului Amazon printre care se menționează nelegalitatea reglementării naționale în cauză, întrucât aceasta ar permite impunerea unei compensații echitabile pentru prejudiciul cauzat autorului prin realizarea ilegală de copii ale operei.

articolul 5 alineatul (2) sau (3) din Directiva 2001/29 pentru care legislația națională ar prevedea însă, în conformitate cu directiva, plata unei „compensații echitabile” în favoarea autorului³⁰ și, în al doilea rând, la cazul utilizării suporturilor pentru memorizarea datelor „generate” de utilizator, caz care însă, potrivit instanței de trimitere, trebuie să fie asimilat celui al reproducerii cu consimțământul autorului și trebuie, așadar, să dea naștere, prin analogie, unei obligații de rambursare a redevenței³¹.

36. Potrivit instanței de trimitere, rămâne, așadar, o singură îndoială în ceea ce privește compatibilitatea cu dreptul Uniunii a soluției rambursării adoptate de legislația națională în cauză. Un sistem bazat pe posibilitatea rambursării ulterioare implică plata compensației echitabile și în cazul furnizării de suporturi pentru utilizatorii profesionali, care le utilizează în mod evident în scopuri care, în sistemul prevăzut de directivă și de legislația națională, nu trebuie să determine plata compensației echitabile, transferând astfel costurile și riscurile legate de eventuala obținere a acestei rambursări asupra unor persoane care nu ar trebui să fie obligate să plătească compensația echitabilă. Instanța de trimitere nu exclude posibilitatea ca o legislație de acest tip să fie în ansamblul său incompatibilă cu dreptul Uniunii.

37. Prima întrebare preliminară adresată de instanța de trimitere este împărțită în trei părți. Vom analiza în detaliu fiecare dintre cele trei părți, ceea ce ne va permite apoi să oferim un răspuns complet la prima întrebare preliminară.

2. Cu privire la prima întrebare preliminară litera a)

38. În prima parte a primei întrebări preliminare, corespunzătoare literei a), instanța de trimitere menționează trei elemente caracteristice legislației naționale cu privire la care instanța respectivă ridică problema compatibilității cu noțiunea de compensație echitabilă prevăzută de Directiva 2001/29.

39. În primul rând, instanța de trimitere subliniază că legislația națională în cauză a prevăzut compensația echitabilă sub forma remunerației echitabile. Remunerația echitabilă este o noțiune care figurează în Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 noiembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale³². Din jurisprudență rezultă că și aceasta constituie o noțiune autonomă a dreptului Uniunii³³. În această privință, considerăm că, având în vedere autonomia de care se bucură statele membre, în limitele impuse de dreptul Uniunii și în special de Directiva 2001/29, în stabilirea *formei* „compensației echitabile”³⁴, nimic nu împiedică un stat membru să instituie compensația echitabilă sub forma „remunerației echitabile”, cu condiția ca sistemul instituit de acesta să îndeplinească condițiile prevăzute de Directiva 2001/29 și să prezinte caracteristicile unei compensații echitabile în sensul directivei și al jurisprudenței Curții³⁵.

30 — A se vedea considerentul (36) al directivei, menționat la nota de subsol 16.

31 — Astfel, instanța de trimitere consideră că cel care utilizează suportul pentru a înregistra date generate de el însuși nu poate fi tratat mai puțin favorabil decât cel care utilizează suportul pentru a reproduce date generate de terți cu consimțământul acestora.

32 — JO L 376, p. 28, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 14. Această directivă a abrogat Directiva 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120).

33 — Hotărârea din 6 februarie 2003, SENA (C-245/00, Rec., p. I-1251, punctele 22 și 24).

34 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctul 37, și punctul 26 de mai sus.

35 — Mai mult, acest lucru pare să fie prevăzut în mod expres în considerentul (38) al Directivei 2001/29, care prevede posibilitatea de a introduce sau de a menține sisteme de „remunerație” pentru compensația echitabilă. În plus, din jurisprudență rezultă că noțiunea „remunerație” are același scop cu noțiunea „compensație”, și anume cel de a introduce o indemnizație pentru autori în scopul compensării unui prejudiciu cauzat acestora din urmă. A se vedea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 2011, VEWA (C-271/10, Rep., p. I-5815), punctul 29, și Hotărârea Luksan (citată la nota de subsol 7), punctul 34.

40. În al doilea rând, prima parte a primei întrebări preliminare subliniază că legislația în cauză prevede că remunerația echitabilă poate fi invocată exclusiv de societatea de gestiune colectivă a drepturilor de autor. Or, în opinia noastră, nici o asemenea dispoziție nu este contrară în sine Directivei 2001/29. Astfel, din jurisprudența menționată la punctul 26 de mai sus rezultă că statele membre beneficiază de autonomie și în ceea ce privește stabilirea, în limitele impuse de dreptul Uniunii și în special de directivă, a modalităților de percepere a „compensației echitabile”³⁶. Intermedierea organismelor de gestiune colectivă în colectarea veniturilor provenind din drepturile de autor este foarte răspândită în statele membre și este inspirată în principal de rațiuni de ordin practic³⁷. Rezultă că exclusivitatea percepției compensației echitabile de către o societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor prevăzută de o legislație națională, în măsura în care această societate îi reprezintă efectiv pe diferiții titulari ai drepturilor, nu determină în sine incompatibilitatea legislației respective cu dreptul Uniunii.

41. În al treilea rând, prima parte a primei întrebări preliminare evidențiază că legislația națională prevede că este obligat să plătească remunerația echitabilă cel care introduce primul pe piața națională, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, materialul de suport destinat reproducerii operelor. În această privință, trebuie remarcat că, din jurisprudența menționată la punctele 26-32 de mai sus rezultă că, deși Curtea a afirmat că debitorul compensației echitabile este cel care cauzează un prejudiciu autorului prin reproducerea fără autorizație a operei sale și că, prin urmare, el este în principiu obligat să îi plătească compensația echitabilă corespunzătoare daunei pe care a cauzat-o, statelor membre le este totuși permis să prevadă un sistem care pune compensația echitabilă în sarcina altor persoane, în special a persoanelor care pun suporturile la dispoziția utilizatorilor, care pot repercuta apoi quantumul respectiv asupra prețului acestei puneri la dispoziție. Reiese, așadar, din această jurisprudență că faptul că sarcina de a plăti compensația echitabilă revine unor persoane aflate la un nivel superior în lanțul de distribuire a suporturilor în raport cu particularii nu este în sine contrar dreptului Uniunii.

3. Cu privire la prima întrebare preliminară litera b)

42. În ceea ce privește partea a doua a primei întrebări preliminare, care corespunde literei b), trebuie subliniat că părțile nu contestă că, astfel cum subliniază de altfel instanța de trimitere și fără a aduce atingere posibilei justificări discutate în cadrul analizei celei de a treia părți a primei întrebări preliminare, în măsura în care reglementarea în cauză prevede aplicarea nediferențiată a redevenței corespunzătoare plății compensației echitabile pentru orice utilizare a suportului, cu includerea, așadar, a cazurilor de utilizare a suportului în scopuri evident străine de cele ale reproducerii pentru care este datorată plata compensației echitabile, aceasta se opune directivei, astfel cum a fost interpretată de jurisprudența Curții³⁸.

43. În întrebarea preliminară, instanța de trimitere deosebește trei categorii diferite de potențiali cumpărători ai suportului de la persoana obligată în primul rând la plata remunerației echitabile, cu alte cuvinte cel care îl introduce primul pe piață în scopuri comerciale și cu titlu oneros. Or, fără a fi necesar să se analizeze în detaliu situația tuturor persoanelor diferite care pot cumpăra suportul de la această persoană, două considerații ni se par totuși relevante.

44. În primul rând, astfel cum s-a menționat la punctul 22 de mai sus, legislația națională în cauză prevede obligația de a plăti remunerația echitabilă nu numai în temeiul excepției privind copia privată realizată de o persoană fizică în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, ci și pentru alte utilizări, definite drept „personale”, care intră sub incidența altor excepții prevăzute de

36 — A se vedea Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctul 37.

37 — Aceasta permite astfel funcționarea unui sistem care simplifică perceperea și repartizarea acestor venituri în avantajul, în principiu, atât al titularilor drepturilor, cât și al debitorilor acestor venituri.

38 — A se vedea punctele 31 și 34 de mai sus și Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctul 53.

legislația austriacă. Or, într-un astfel de context, nu este exclus ca aceste alte excepții să se aplice altor persoane decât persoanele fizice, cum ar fi, de exemplu, bibliotecile sau institutele de cercetare. Este, așadar, posibil ca persoanele care nu sunt persoane fizice să fie obligate să plătească remunerația echitabilă (corespunzătoare compensației echitabile), întrucât utilizează suportul în scopuri pentru care o astfel de plată este datorată. Prin urmare, în cazul unei legislații precum cea în cauză, împrejurarea că persoana care cumpără suportul nu este o persoană fizică, ci o persoană juridică, nu o poate scuti *în mod automat* de plata remunerației echitabile, iar acest lucru nu este în mod necesar contrar dreptului Uniunii.

45. În al doilea rând, invers, împrejurarea că o persoană fizică este cea care cumpără suportul nu implică în opinia noastră *în mod necesar* că această persoană utilizează suportul în scopuri personale, astfel încât să fie necesar să se aplice în mod inevitabil prezumția prevăzută de jurisprudența menționată la punctul 32 de mai sus, care determină, în consecință, nașterea obligației de plată a compensației echitabile. Chestiunea va fi analizată mai în detaliu în cadrul celei de a doua întrebări preliminare, dar considerăm că este important să subliniem încă de acum că este foarte posibil ca o persoană fizică să cumpere suportul nu ca particular, ci, de exemplu, în calitate de întreprinzător sau de liber profesionist. Or, dacă persoana fizică este în măsură să demonstreze că a cumpărat suportul în scopuri *vădit* diferite de realizarea de copii private (sau de utilizarea suportului în alte scopuri supuse plății compensației echitabile), considerăm că nu trebuie să fie supusă plății acesteia.

4. Cu privire la prima întrebare preliminară litera c)

46. Trecând la a treia parte a primei întrebări preliminare, care corespunde literei c), tocmai aici regăsim elementul esențial al întrebării adresate de instanța de trimitere. Întrebarea adresată de această instanță este, în esență, următoarea: faptul de a prevedea un sistem de rambursare a compensației echitabile în favoarea celor care nu sunt obligați să o plătească poate remedia nelegalitatea care decurge din aplicarea nediferențiată a redevenței corespunzătoare compensației echitabile?

47. În această privință, trebuie amintit în primul rând că, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 35, instanța de trimitere a clarificat în ordonanța de trimitere că domeniul de aplicare al dreptului la rambursare prevăzut la alineatul 6 al articolului 43ter din UhrG nu se limitează la cele două cazuri prevăzute expres de lege, ci se extinde și la anumite alte cazuri. Or, extinderea domeniului de aplicare al dispoziției care prevede dreptul la rambursare la celelalte cazuri menționate de instanța de trimitere trebuie considerată un element stabilit³⁹.

48. Considerăm pe de altă parte că, sub rezerva considerațiilor care urmează cu privire la posibilitatea unei scutiri *a priori* de plata compensației echitabile, pentru ca o legislație națională care prevede un sistem de rambursare a compensației echitabile să poată fi considerată eventual compatibilă cu dreptul Uniunii, este necesar ca acest sistem să se aplice nu numai unor cazuri specifice, ci, în general, tuturor cazurilor în care plata compensației echitabile nu este datorată, întrucât utilizarea suportului nu constituie un act de natură să cauzeze un prejudiciu autorului unei opere⁴⁰.

49. Cu toate acestea, îndoielile exprimate de instanța de trimitere și asupra cărora Curtea este solicitată să se pronunțe sunt independente de întinderea sistemului de rambursare. Instanța de trimitere subliniază astfel că un sistem întemeiat pe o plată nediferențiată a compensației echitabile și pe o posibilitate ulterioară, oricât de generalizată, de rambursare determină suportarea costurilor și a

39 — Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul sistemului de cooperare judiciară instituit de articolul 267 TFUE, interpretarea reglementărilor naționale revine instanțelor statelor membre, iar nu Curții. A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 2007, *International Mail Spain* (C-162/06, Rep., p. I-9911, punctul 19 și jurisprudența citată).

40 — A se vedea punctul 28 de mai sus.

riscurilor legate de obținerea rambursării de către persoane care nu sunt obligate la plata compensației echitabile în sensul Directivei 2001/29. Aceste persoane, deși utilizează suporturile pentru un uz care nu este supus plății compensației echitabile, ar trebui mai întâi să o plătească, și abia apoi să obțină rambursarea acesteia, cu riscurile și costurile conexe.

50. În ceea ce privește aceste îndoieli, atât Comisia, cât și societățile grupului Amazon consideră că posibilitatea acordată statelor membre de a stabili forma și modalitățile de percepere a compensației echitabile nu poate ajunge să le permită să opteze pentru un sistem de rambursare care să impună obligații unor persoane care nu se încadrează în domeniul de aplicare al noțiunii de compensație, a cărei definiție este prevăzută de Directiva 2001/29, și care nu ar fi de competența statelor membre. Din această perspectivă, posibilitatea de a obține o rambursare nu ar elimina incompatibilitatea cu directiva menționată a unei legislații naționale care prevede perceperea compensației echitabile inclusiv în absența legăturii, impuse de jurisprudență, dintre aceasta și utilizarea suporturilor.

51. În această privință, trebuie remarcat însă că din dosar rezultă că, în Austria, în cazul în care cel care introduce primul pe piața națională un suport, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, garantează în mod credibil că nici el, nici cumpărătorii săi nu vor utiliza suportul în scopuri pentru care ar fi obligați să plătească remunerația echitabilă pentru uz privat sau personal, acesta are posibilitatea de a beneficia de un tip de „scutire *a priori*” de obligația de a plăti respectiva remunerație echitabilă.

52. Această „scutire *a priori*” poate fi obținută de la Austro-Mechana prin utilizarea unui formular pus la dispoziție în acest scop de societatea menționată și este acordată întreprinderilor pentru care se poate presupune de la început, cu o probabilitate rezonabilă, că nu vor efectua copii ale operelor protejate prin dreptul de autor pentru utilizări supuse plății remunerației echitabile. Potrivit celor afirmate de Austro-Mechana în ședință, temeiul acestei „scutiri *a priori*” s-ar afla în însuși textul articolului 42ter alineatul 1 din UhrG, care prevede că dreptul la remunerația echitabilă ia naștere pentru autor numai în cazul în care „este de așteptat” ca opera să fie reprodusă pe un suport. Prin urmare, în cazul în care este, în schimb, de așteptat în mod rezonabil că suportul va fi utilizat în alte scopuri decât reproducerea unei opere, acest drept nu ia naștere *ab initio*.

53. Or, potrivit jurisprudenței, Curtea este competentă să furnizeze instanței naționale toate elementele de interpretare proprii dreptului Uniunii care să îi permită acesteia să aprecieze compatibilitatea normelor de drept intern cu reglementarea Uniunii⁴¹. Din această perspectivă, considerăm că ar fi compatibilă cu Directiva 2001/29 o legislație care prevede, pe de o parte, posibilitatea de scutire *a priori* de la plata compensației echitabile a persoanelor fizice sau juridice pentru care se poate considera în mod rezonabil, pe baza unor elemente obiective – chiar pur indicative – că achiziționează suporturile în scopuri vădit străine de cele care fac obiectul plății compensației echitabile⁴² și, pe de altă parte, posibilitatea generalizată de a obține *a posteriori* rambursarea acestei compensații echitabile în toate cazurile în care s-a dovedit că utilizarea suportului nu a constituit un act de natură să cauzeze un prejudiciu autorului operei.

41 — Din jurisprudența amplă existentă în acest sens, a se vedea Hotărârea din 16 februarie 2012, Varzim Sol (C-25/11, punctul 27 și jurisprudența citată).

42 — În ceea ce privește argumentul invocat de reprezentanții societăților Amazon potrivit căruia posibilitatea de „scutire *a priori*” nu rezultă din ordonanța de trimitere, considerăm că, atât din dosar, cât și din dezbaterile care a avut loc în ședință rezultă că incidența sistemului de rambursare prevăzut de lege la care se face trimitere în a treia parte a primei întrebări preliminare este în practică redusă în mod semnificativ prin existența acestei posibilități de scutire *a priori*. Existența unei astfel de posibilități, element care rezultă în mod vădit din dosar, constituie, așadar, în opinia noastră, o împrejurare de drept și de fapt care nu poate fi ignorată în analiza efectuată de Curte.

54. Astfel, un asemenea sistem, pe de o parte, permite reducerea *a priori* a cazurilor în care se atribuie unor persoane care nu sunt supuse plății compensației echitabile eventualele riscuri și costuri legate de plata acesteia și, pe de altă parte, permite, inclusiv în cazul în care a intervenit o plată nedatorată a compensației echitabile, să se obțină rambursarea acesteia. Un astfel de sistem este, în opinia noastră, destinat să asigure atât o protecție eficientă și riguroasă a dreptului de autor, cât și un echilibru just între drepturile și interesele diferitelor categorii de persoane implicate⁴³.

55. Pe de altă parte, este de competența instanței de trimitere să verifice incidența reală și eficiența funcționării sistemului de scutire *a priori* în speța care face obiectul procedurii principale. În opinia noastră, în acest scop, instanța menționată va trebui să verifice în special o serie de elemente, printre care, în primul rând, dacă sistemul de scutire *a priori* are în mod efectiv un temei în legea austriacă, astfel cum a afirmat Austro-Mechana și, în al doilea rând, dacă legislația în cauză obligă Austro-Mechana să utilizeze această „putere de scutire *a priori*” în mod obiectiv sau îi permite să aibă o anumită marjă de apreciere în aplicarea acestei puteri. În acest al doilea caz ar putea apărea astfel, fără îndoială, probleme referitoare la imparțialitatea Austro-Mechana, rezultate din natura sa de societate privată, deși cu anumite aspecte de interes public, care are un interes în decizia de a acorda sau de a nu acorda scutirea.

56. În sfârșit, în cazul în care instanța de trimitere consideră că sistemul de scutire *a priori* nu îndeplinește condițiile de mai sus, ne întrebăm, pe de altă parte, și dacă o legislație care prevede o posibilitate generalizată de rambursare nu poate fi considerată oricum compatibilă cu dreptul Uniunii, deși are ca rezultat că riscul plății în avans a compensației echitabile și costurile sunt atribuite unor persoane care nu sunt obligate să o plătească.

57. Or, considerăm că, pentru a stabili eventuala compatibilitate a unei astfel de legislații cu dreptul Uniunii, ar trebui realizată o comparație, ținând seama de împrejurările proprii cazului concret, între dreptul autorilor de a obține o protecție deplină a drepturilor legate de operele lor, drept care își găsește expresia supremă în articolul 17 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, și dreptul societăților care comercializează suporturile de a nu susține costuri nejustificate, drept legat de libertatea de a desfășura o activitate comercială recunoscută la articolul 16 din Cartă.

58. În această privință, amintim că, tocmai în ceea ce privește Directiva 2001/29, Curtea a afirmat că statele membre sunt obligate, cu ocazia transpunerii directivei menționate, să se bazeze pe o interpretare a acesteia care poate asigura un echilibru just între diferitele drepturi fundamentale protejate de sistemul juridic comunitar. În plus, la punerea în aplicare a măsurilor de transpunere a directivei, autoritățile și instanțele din statele membre nu trebuie doar să interpreteze dreptul lor național în conformitate cu aceasta, ci trebuie, de asemenea, să nu se bazeze pe o interpretare a sa care ar intra în conflict cu drepturile fundamentale sau cu celelalte principii generale ale dreptului comunitar⁴⁴.

59. În acest sens, remarcăm de asemenea că faptul că plata compensației echitabile este atribuită „cu titlu provizoriu” unor persoane care nu sunt obligate să o plătească, cu condiția ca acestea să poată recupera ulterior această plată, este inerent sistemului menționat în Hotărârea Padawan. În această hotărâre, Curtea a admis astfel că este posibil ca plata compensației echitabile să fie atribuită unor persoane care nu sunt adevăratele debitoare ale acesteia, dar care o pot repercuta apoi asupra cumpărătorilor ulteriori⁴⁵.

43 — A se vedea considerentele (9) și (31) ale Directivei 2001/29.

44 — A se vedea Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae (C-275/06, Rep., p. I-271, punctul 68) și, mai recent în ceea ce privește alte directive, Hotărârea din 19 aprilie 2012, Bonnier Audio și alții (C-461/10, punctul 56).

45 — Hotărârea Padawan (citată la nota de subsol 3), punctul 46. O obligație de acest tip ar putea fi considerată, în esență, „prețul” care trebuie plătit pentru o protecție efectivă a dreptului de autor.

D – Cu privire la a doua întrebare preliminară

60. Instanța de trimitere adresează Curții a doua întrebare preliminară numai în cazul în care răspunsul la prima întrebare este negativ. Astfel, instanța menționată consideră că, în cazul în care se oferă un răspuns negativ la prima întrebare, așadar, în cazul în care Curtea declară legislația națională în cauză incompatibilă cu dreptul Uniunii, acesteia i-ar reveni totuși obligația ca, pentru soluționarea litigiului din procedura principală, să încerce să găsească o interpretare a legislației menționate care să fie conformă cu Directiva 2001/29. Suntem de acord cu abordarea instanței de trimitere⁴⁶.

61. Cu toate acestea, întrucât am apreciat, pe baza considerațiilor din secțiunea anterioară a prezentelor concluzii, că se poate oferi un răspuns pozitiv la prima întrebare, considerăm că, în cazul în care Curtea acceptă o astfel de abordare, nu ar fi necesar să se răspundă la a doua întrebare. Așadar, numai pentru cazul în care Curtea, adoptând o abordare diferită de cea pe care am propus-o, ar da un răspuns negativ la prima întrebare preliminară, expunem considerațiile care urmează.

62. A doua întrebare preliminară este împărțită în două părți. În prima parte (punctul 2.1), instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă ne aflăm în prezența unei compensații echitabile, în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, în cazul în care dreptul la remunerația echitabilă prevăzută de legislația națională în cauză există numai în ceea ce privește comercializarea materialului de suport către persoane fizice care îl utilizează în scopuri private. Astfel cum au arătat toate părțile care au prezentat observații cu privire la a doua întrebare, la întrebarea menționată se poate oferi numai un răspuns afirmativ. În această privință, este astfel suficient să se sublinieze că din textul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 rezultă că, în cazul în care materialul de suport este comercializat către persoane fizice care îl folosesc în scopuri personale, există obligația de percepere a compensației echitabile.

63. A doua parte a celei de a doua întrebări preliminare (punctul 2.2), la care trebuie să se răspundă numai în cazul în care răspunsul la prima parte este afirmativ, prezintă, în schimb, un interes major. Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă, în cazul comercializării suporturilor către persoane fizice, trebuie să se prezume, până la proba contrarie, că acestea le vor folosi în scopuri personale.

64. Or, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 32, în Hotărârea Padawan, citată în mai multe rânduri, Curtea a afirmat deja că, în cazul în care suporturile sunt puse la dispoziția persoanelor fizice în scopuri personale, se poate prezuma că acestea le utilizează în scopul reproducerii unor opere protejate prin dreptul de autor. Instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă această prezumție poate fi extinsă, având în vedere că, în cazul în care suporturile sunt puse la dispoziția persoanelor fizice, se poate prezuma că acestea le utilizează pentru uz personal (așadar, în temeiul prezumției menționate la punctul 32 de mai sus, se poate prezuma că acestea le utilizează pentru a reproduce opere protejate).

65. În această privință, trebuie remarcat că rațiunea prezumției recunoscute de Curte la punctele 54-56 din Hotărârea Padawan se regăsește în împrejurarea că, în concret, este practic imposibil să se stabilească dacă persoanele fizice utilizează sau nu utilizează suportul cumpărat pentru a reproduce, în scopuri personale, opere protejate prin dreptul de autor, cu obligația care rezultă din aceasta de a plăti compensația echitabilă. Din cauza acestei imposibilități Curtea a stabilit că, dacă o persoană fizică

46 — Societățile grupului Amazon contestă abordarea instanței de trimitere, susținând că aceasta contravine principiilor generale ale dreptului, în special celui al securității juridice. Se impune însă constatarea că Curtea a afirmat în mod explicit că, în lumina obligației de rezultat care impune statului membru să garanteze autorilor lezați plata efectivă a unei compensații echitabile cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul produs pe teritoriul său (a se vedea punctul 74 *in fine* și punctul 87), „revine autorităților [...] jurisdicționale obligația de a realiza o interpretare a dreptului intern conformă cu obligația de rezultat menționată, care să garanteze perceperea respectivei compensații de la vânzătorul care a contribuit la importul suporturilor în cauză prin punerea lor la dispoziția utilizatorilor finali” (a se vedea Hotărârea Stichting de ThuisKopie, citată la nota de subsol 7, punctul 39). Considerăm, așadar, că abordarea instanței de trimitere nu poate fi censurată în niciun mod și că este, dimpotrivă, pe deplin conformă cu jurisprudența Curții.

cumpără suportul în scopuri personale, se poate prezuma că îl utilizează pentru a reproduce opere protejate. Or, în acest context, considerăm că funcționarea unei astfel de prezumții ar fi în concret zădărnicită dacă nu se poate prezuma, până la proba contrară, că, din moment ce o persoană fizică cumpără suportul, ea îl va utiliza în scopuri personale. Astfel, în caz contrar, de fiecare dată când o persoană fizică cumpără un suport, ar persista o stare de incertitudine cu privire la utilizarea acestuia și, prin urmare, cu privire la existența sau la inexistența obligației de a plăti compensația echitabilă⁴⁷.

66. Considerăm, așadar, că, având în vedere motivul de mai sus, trebuie să se ofere un răspuns afirmativ la a doua parte a celei de a doua întrebări preliminare. Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat deja la punctul 45 de mai sus, este în orice caz necesar ca prezumția utilizării suportului în scopuri personale în cazul cumpărării sale de către o persoană fizică să constituie o prezumție relativă. Persoana fizică însăși sau persoana obligată la plata compensației echitabile trebuie să poată demonstra, așadar, în vederea unei eventuale scutiri *a priori* de la plata compensației echitabile sau a unei eventuale rambursări a acesteia, că persoana fizică a cumpărat suportul în scopuri *vădit* diferite de realizarea de copii private sau de utilizarea suportului în alte scopuri care implică plata compensației echitabile. În acest caz, este incontestabil că plata compensației echitabile nu va fi datorată.

E – Cu privire la a treia întrebare preliminară

1. Observații generale și admisibilitate

67. Prin intermediul celei de a treia întrebări preliminare, la care Curtea este chemată să răspundă în cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare sau la a doua întrebare punctul 2.1, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă din articolul 5 din Directiva 2001/29 sau din altă dispoziție a dreptului Uniunii rezultă inexistența dreptului la o compensație echitabilă care trebuie solicitată de o societate de gestiune colectivă a drepturilor în cazul în care această societate este obligată prin lege să plătească jumătate din venituri nu beneficiarilor legitimi, ci unor instituții sociale și culturale.

68. Instanța de trimitere ridică în special problema dacă obligația prevăzută la articolul 13 din VerwGesG pentru societățile de gestiune colectivă a drepturilor de autor de a crea instituții sociale sau culturale pentru titularii drepturilor de autor și de a plăti acestora jumătate din cuantumul veniturilor generate de „remunerația pentru casete neînregistrate” poate determina incompatibilitatea sistemului austriac al remunerației echitabile cu noțiunea de compensație echitabilă prevăzută de Directiva 2001/29. În această privință, instanța de trimitere exprimă o dublă îndoială. Pe de o parte, autorii trebuie să se mulțumească să primească în bani numai jumătate din despăgubirea pentru prejudiciul suferit prin utilizarea operei lor. Pe de altă parte, instanța de trimitere se referă la o posibilă discriminare de fapt între autorii austrieci și străini în ceea ce privește posibilitatea utilizării instituțiilor sociale și culturale menționate mai sus.

69. Referitor la această întrebare preliminară, trebuie să se adopte în prealabil o poziție cu privire la anumite aspecte legate de admisibilitatea acesteia.

70. În primul rând, considerăm că trebuie respinsă excepția ridicată de guvernul austriac potrivit căreia această întrebare preliminară ar fi inadmisibilă, întrucât, astfel cum admite aceeași instanță de trimitere, nu ar avea nicio incidență asupra soluționării procedurii principale. În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, în lumina prezumției de relevanță de care beneficiază întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională, refuzul Curții

47 — Cu excepția cazului, care ni se pare puțin probabil în practică, în care persoana fizică declară sistematic, înainte de vânzare, cum va folosi suportul. *De lege ferenda*, nu este exclus să se poată prevedea metode prin care să fie posibilă obligarea unei persoane fizice să facă o asemenea declarație, astfel încât recurgerea la această prezumție să nu fie necesară. De altfel, aplicarea prezumției ar putea fi de asemenea marginalizată în viitor, prin dezvoltarea sau prin extinderea unor metode tehnologice de comercializare a operelor. Apreciem însă că aceste considerații depășesc contextul prezentei cauze, care se încadrează în limitele contextului juridic și factual existent.

de a se pronunța cu privire la acestea este posibil numai în cazul în care este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu caracterul efectiv sau cu obiectul procedurii principale, în cazul în care întrebarea este de natură ipotetică sau, de asemenea, în cazul în care Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate⁴⁸. Or, din ordonanța de trimitere rezultă în mod expres că instanța de trimitere nu exclude posibilitatea ca o eventuală incompatibilitate a legislației naționale cu Directiva 2001/29, declarată în urma răspunsului Curții la a treia întrebare preliminară, să poată avea drept consecință respingerea cererii reclamantului în procedura principală. Este, așadar, evident că instanța amintită consideră că întrebarea poate fi decisivă pentru soluționarea acestei proceduri. În consecință, cererea menționată trebuie considerată, în opinia noastră, admisibilă.

71. În al doilea rând, considerăm, în schimb, că a treia întrebare preliminară trebuie declarată inadmisibilă în măsura în care se referă fără deosebire la orice „altă dispoziție a dreptului Uniunii”. În această privință, Curtea a statuat deja că o întrebare care are un caracter prea general nu se pretează la o soluție utilă⁴⁹. În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul unei proceduri preliminare, este indispensabil ca instanța națională, pe de o parte, să indice motivele precise care au determinat-o să formuleze întrebări cu privire la interpretarea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii și să considere necesară pronunțarea de către Curte a unei decizii preliminare cu privire la aceste dispoziții și, pe de altă parte, să ofere explicații minime cu privire la motivele alegerii normelor de drept al Uniunii a căror interpretare o solicită, precum și cu privire la legătura existentă între acestea și legislația națională aplicabilă litigiului⁵⁰. Din aceste cerințe rezultă că o trimitere generică și nemotivată la orice „altă dispoziție a dreptului Uniunii”, precum cea din cadrul celei de a treia întrebări preliminare, nu poate fi considerată admisibilă.

72. În consecință, în opinia noastră, Curtea va trebui să se pronunțe numai cu privire la aspectele întrebării preliminare referitoare la Directiva 2001/29, astfel cum sunt indicate în ordonanța de trimitere. Nu este în schimb necesar, în opinia noastră, ca Curtea să se pronunțe cu privire la diferitele argumente prezentate de părți, întrucât instanța națională nu a formulat nicio întrebare în acest sens⁵¹.

2. Cu privire la fondul celei de a treia întrebări preliminare

73. În ceea ce privește fondul acestei întrebări preliminare, trebuie remarcat că ceea ce instanța de trimitere solicită Curții este să se stabilească, în esență, dacă eventuala neconformitate cu Directiva 2001/29 a unei legislații naționale care prevede plata a jumătate din compensația echitabilă nu direct autorilor, ci unor instituții sociale și culturale care desfășoară activități în favoarea lor, îl poate scuti pe debitor de plata compensației echitabile datorate.

74. În această privință, remarcăm în prealabil că din principiile exprimate de Curte, menționate la punctele 27 și 28 de mai sus, rezultă că noțiunea de compensație echitabilă este definită drept o despăgubire a autorului pentru prejudiciul suferit prin reproducerea operei sale protejate fără autorizație. Curtea a statuat de asemenea că, din modul de redactare a articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 rezultă că dreptul Uniunii prevede că dreptul autorului la compensația echitabilă este un drept inalienabil. Prin urmare, autorul trebuie să perceapă *in mod necesar* plata⁵².

48 — În jurisprudența amplă existentă în acest sens, a se vedea, recent, Hotărârea din 28 februarie 2012, Inter-Environnement Wallonie și Terre wallonne ASBL (C-41/11, punctul 35), și Hotărârea din 29 martie 2012, SAG ELV Slovensko și alții (C-599/10, punctul 15 și jurisprudența citată).

49 — Hotărârea din 28 martie 1979, Beneventi (222/78, Rec., p. 1163, punctul 20).

50 — Ordonanța din 3 mai 2012, Ciampaglia (C-185/12, punctul 5 și jurisprudența citată), și Hotărârea din 27 noiembrie 2012, Pringle (C-370/12, punctul 84).

51 — Hotărârea din 11 octombrie 1990, Nespoli și Crippa (C-196/89, Rec., p. I-3647, punctul 23), și Hotărârea din 16 septembrie 1999, WWF și alții (C-435/97, Rec., p. I-5613, punctul 29 și jurisprudența citată).

52 — A se vedea Hotărârea Luksan (citată la nota de subsol 7), punctele 100, 105 și 108. Sublinierea noastră.

Curtea a afirmat de asemenea că excepția prevăzută de această dispoziție trebuie interpretată în mod restrictiv și că nu poate fi extinsă, așadar, dincolo de ceea ce prevede în mod explicit dispoziția în cauză și nu poate fi, așadar, aplicată drepturilor autorului la remunerație⁵³. În plus, potrivit jurisprudenței, statele membre sunt supuse unei obligații de rezultat de a percepe compensația echitabilă pentru a-i despăgubi pe titularii drepturilor afectate de prejudiciul suferit pe teritoriul acestui stat membru⁵⁴.

75. Or, în opinia noastră, este un corolar logic al acestor principii jurisprudențiale faptul că dreptul la compensația echitabilă, drept inalienabil și necesar, trebuie să fie efectiv. O dispoziție de drept intern care limitează exercitarea acestui drept prin sustragerea perceperii chiar numai a unei părți a acestei compensații titularilor de drepturi nu este, așadar, în opinia noastră, compatibilă cu dreptul Uniunii⁵⁵.

76. Acestea fiind spuse, nu găsim însă niciun element, nici în legislația Uniunii, nici în jurisprudență care să ne facă să considerăm că statelor membre trebuie să li se impună să plătească autorilor totalitatea compensației echitabile în bani sau care să împiedice statele membre să prevadă ca o parte a acestei compensații să fie plătită sub formă de compensație indirectă. Faptul că o legislație națională prevede forme de compensație indirectă pentru autori nu pare a fi deloc contrară, în sine, noțiunii de compensație echitabilă. La fel, nu considerăm că este contrară, în sine, noțiunii de compensație echitabilă posibilitatea de a prevedea ca o parte a acestei compensații să se realizeze prin forme de compensație colectivă pentru toți autorii⁵⁶.

77. Desigur, un sistem care ar prevedea că plata întregii compensații echitabile s-ar face sub formă de compensație indirectă sau colectivă ar risca să nu fie compatibil cu cerința efectivității, care stă la baza noțiunii înseși de compensație echitabilă. Se ridică, așadar, problema în ce măsură forme de compensare indirectă sunt admisibile pentru a garanta eficiența compensației echitabile.

78. În această privință, observăm însă că formele și modalitățile de distribuire a compensației echitabile de către entitățile care primesc plata acesteia nu este reglementată în mod specific de dreptul Uniunii, astfel încât statele membre dispun de o anumită marjă de apreciere în stabilirea lor, în limitele impuse de dreptul Uniunii. Nu revine, așadar, Curții obligația de a înlocui statele membre în stabilirea acestor forme și modalități, în condițiile în care Directiva 2001/29 nu le impune niciun criteriu special în această privință⁵⁷, cu excepția celui al efectivității compensației echitabile.

79. În ceea ce privește în mod specific activitățile desfășurate de instituțiile create și finanțate potrivit legislației naționale în cauză, considerăm că prestațiile de protecție socială în favoarea autorilor în general și a familiilor lor pot constitui, fără îndoială, tipuri de compensație indirectă și colectivă compatibile cu noțiunea de compensație echitabilă și cu obiectivele Directivei 2001/29⁵⁸. Considerații

53 — A se vedea Hotărârea Luksan (citată la nota de subsol 7), punctul 101.

54 — Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctele 34 și 36, și Hotărârea Luksan (citată la nota de subsol 7), punctul 106. În această privință, a se vedea, mai specific, punctul 87 de mai jos.

55 — În această privință, a se vedea și considerațiile avocatului general Trstenjak de la punctele 168-177 din Concluziile prezentate la 6 septembrie 2011 în cauza Luksan (citată la nota de subsol 7).

56 — În ceea ce privește posibila obiecție că un sistem de acest tip nu ar ține seama suficient de legătura individuală dintre prejudiciul cauzat autorului în cauză și compensația cuvenită acestuia, se poate răspunde că, astfel cum a subliniat Comisia, un sistem de remunerare pentru copia privată este un sistem în mod necesar imprecis, întrucât, astfel cum s-a menționat la punctul 65 de mai sus, în prezent este imposibil să se stabilească, în practică, ce operă a fost reproducută de care utilizator și pe ce suport.

57 — A se vedea, prin analogie, Hotărârea VEW (citată la nota de subsol 35), punctul 35, în ceea ce privește criteriile de stabilire a cuantumului remunerației care revine autorilor în cazul unui împrumut din partea unor instituții publice conform Directivei 92/100 (citată la nota de subsol 32).

58 — În acest sens, ni se pare elocventă trimiterea făcută în considerentul (11) al Directivei 2001/29 la împrejurarea că unul dintre scopurile unui sistem eficient și riguros de protecție a dreptului de autor este de a asigura independența și demnitatea creatorilor, a interpreților și a executorilor.

similare se aplică, în opinia noastră, și pentru activitățile de promovare culturală care pot fi deopotrivă în avantajul protejării și dezvoltării culturii în general, în conformitate cu obiectivele atât ale TFUE⁵⁹, cât și ale protecției dreptului de autor propriu-zis⁶⁰, și în avantajul direct al autorilor, sub forma promovării, mai mult sau mai puțin specifice, a operelor lor.

80. În ceea ce privește eventuala discriminare între autorii austrieci și autorii străini din perspectiva beneficiului acestor forme de compensație indirectă, în opinia noastră, revine instanței de trimitere obligația de a verifica dacă aceasta există în mod efectiv *in concreto* sau nu există. Considerăm însă că, în cazul în care accesul la aceste prestații sociale este deschis fără discriminare tuturor autorilor, austrieci și străini, și în cazul în care prestațiile culturale constituie o formă efectivă de compensație indirectă care să poată profita fără discriminare, chiar dacă într-o măsură nu neapărat echivalentă, atât autorilor naționali, cât și celor străini, nu există o discriminare care să poată determina incompatibilitatea legislației naționale cu dreptul Uniunii.

81. În sfârșit, pentru a răspunde în mod specific la întrebarea adresată de instanța de trimitere, trebuie observat de asemenea că, dacă s-ar admite că o întrebare privind distribuirea compensației echitabile ar avea ca rezultat eliberarea de obligația de a o plăti care revine debitorului, rezultatul ar fi că autorii nu ar fi nicicum despăgubiți pentru prejudiciul suferit prin suporturile vândute în cazul concret. Un astfel de rezultat ni se pare a fi în sine contrar dreptului Uniunii și, prin urmare, inacceptabil⁶¹.

82. În consecință, în lumina tuturor considerațiilor de mai sus, apreciem că, în cazul unei legislații naționale care prevede că toate veniturile provenite din plata compensației echitabile sunt destinate autorilor, jumătate sub formă de compensație directă și cealaltă jumătate sub formă de compensație indirectă, răspunsul la întrebarea preliminară privind inexistența dreptului la compensația echitabilă nu poate fi decât negativ. Va reveni însă instanței de trimitere sarcina de a aprecia dacă, și în ce măsură, aplicarea legislației naționale în cauză în procedura principală implică în mod efectiv forme de compensație indirectă pentru autori⁶².

F – *Cu privire la a patra întrebare preliminară*

83. Prin intermediul celei de a patra întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 sau o altă dispoziție din dreptul Uniunii se opune dreptului la o compensație echitabilă în cazul în care în alt stat membru a fost plătită deja o compensație asemănătoare pentru comercializarea materialului de suport.

84. Din ordonanța de trimitere rezultă că această întrebare se bazează pe argumentul invocat de societățile grupului Amazon, pârâte în procedura principală, potrivit căruia acestea ar fi plătit deja în Germania o sumă cu titlu de compensație echitabilă pentru o parte din suporturile comercializate în Austria. Aceste societăți susțin, așadar, că a doua plată cu titlu de compensație echitabilă fiind ilegală, ele nu ar fi obligate la plata respectivă în Austria⁶³.

59 — A se vedea articolul 167 alineatul (1) TFUE.

60 — A se vedea, de exemplu, considerentele (9) și (11) ale Directivei 2001/29, precum și considerentul (3) și articolul 6 din Directiva 2006/115.

61 — Necesitatea de a garanta efectiv în cazul concret încasarea compensației echitabile rezultă în mod clar din jurisprudența Curții (a se vedea punctul 39 din Hotărârea Stichting de Thuiskopie, citată la nota de subsol 7).

62 — În cazul în care instanța de trimitere ar stabili în mod efectiv ce părți din veniturile obținute cu titlu de compensație echitabilă nu sunt utilizate drept compensații indirecte în favoarea autorilor, considerăm că nu este exclus ca această instanță să poată inclusiv să reducă, eventual, pretențiile reclamantului în consecință.

63 — În ordonanța sa, instanța de trimitere evidențiază însă că este controversat aspectul dacă, pentru anumite suporturi comercializate ulterior în Austria, s-au efectuat în mod efectiv plăți cu titlu de compensație echitabilă în Germania. Instanța de prim grad nu a putut verifica aceste plăți, iar instanța de apel a lăsat problema deschisă, considerând-o lipsită de relevanță pentru soluționarea litigiului.

85. În această privință, trebuie să se constate în prealabil că, în conformitate cu considerațiile pe care le-am dezvoltat la punctele 71 și 72 de mai sus, și a patra întrebare preliminară trebuie declarată, în opinia noastră, în parte inadmisibilă, în măsura în care face o trimitere generală la „orice altă dispoziție a dreptului Uniunii”. Așadar, și pentru această întrebare Curtea va putea să se pronunțe numai cu privire la aspectele menționate în ordonanța de trimitere, fără a trebui să se pronunțe cu privire la diferitele argumente invocate de părți, dar care nu au fost invocate de instanța națională.

86. Pe fond, considerăm că, în principiu, plata dublă a compensației echitabile pentru același suport nu este admisibilă. Din jurisprudența citată la punctele 27 și 28 de mai sus, menționată de mai multe ori în prezentele concluzii, rezultă astfel că această compensație echitabilă corespunde contraprestației pentru prejudiciul cauzat autorului prin reproducerea neautorizată a operei. Or, ni se pare că din această configurare a noțiunii de compensație echitabilă rezultă în mod logic că, în principiu, despăgubirea trebuie să intervină o singură dată pentru utilizarea fiecărui suport de reproducere supus plății compensației echitabile. Nu există niciun motiv care să justifice plata de două ori a compensației echitabile. În opinia noastră, nu este, așadar, acceptabilă teza propusă de guvernul polonez, potrivit căreia marja de apreciere lăsată statelor membre, în lipsa unei armonizări a reglementării privind compensația echitabilă, nu s-ar opune percepției unei a doua plăți cu titlu de compensație echitabilă pentru același suport⁶⁴.

87. Acestea fiind spuse, nu putem să nu subliniem însă, cum a făcut de altfel instanța de trimitere, că Curtea a admis existența unei obligații de rezultat pentru statul membru în care s-a realizat prejudiciul de a încasa compensația echitabilă pentru a-i despăgubi pe autorii prejudiciului rezultat din utilizarea operei. Curtea a declarat astfel că, în cazul în care un stat membru a introdus excepția privind copia privată în dreptul intern, iar utilizatorii finali care realizează în scop personal reproducerea unei opere protejate au reședința pe teritoriul acestuia, statul membru menționat este obligat să garanteze, conform competenței sale teritoriale, perceperea efectivă a compensației echitabile pentru a-i despăgubi pe titularii drepturilor pentru prejudiciul suferit pe teritoriul acestui stat membru⁶⁵.

88. Curtea a stabilit de asemenea, pe de o parte, că se poate prezuma că prejudiciul care trebuie reparat a apărut pe teritoriul statului membru în care au reședința utilizatorii finali care realizează reproducerea operei și cauzează, astfel, dauna⁶⁶ și, pe de altă parte, că simpla împrejurare că vânzătorul profesionist al suporturilor de reproducere este stabilit în alt stat membru decât cel în care au reședința cumpărătorii nu are niciun efect asupra acestei obligații de rezultat impuse statelor membre⁶⁷.

89. Or, în prezenta cauză nu există nicio îndoială că, suporturile fiind cumpărate de utilizatorii finali în Austria, prejudiciul care trebuie reparat prin intermediul compensației echitabile s-a produs în această țară. În aplicarea jurisprudenței menționate, există, prin urmare, o obligație în sarcina autorităților austriece să garanteze încasarea efectivă a compensației echitabile pentru a-i despăgubi pe autori pentru prejudiciul suferit pe teritoriul său. În acest context, un debitor al compensației echitabile nu poate, așadar, în opinia noastră, să pretindă că se poate elibera de obligația de plată a acesteia în Austria, susținând că a plătit-o deja în alt stat membru, în care autorului nu i s-a cauzat prejudiciul care justifică plata compensației echitabile. În cazul în care plata unei sume cu acest titlu a intervenit în mod real în alt stat membru, va reveni debitorului sarcina de a recupera suma menționată, în statul membru în cauză, prin instrumentele juridice oferite de ordinea juridică respectivă.

64 — Acest argument ni se pare a fi un exemplu pentru modul în care, în lipsa unei armonizări a regimului compensației echitabile, pot fi adoptate la nivel național abordări foarte diferite și incompatibile între ele.

65 — Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctele 34 și 36, și Hotărârea Luksan (citată la nota de subsol 7), punctul 106. Această afirmație de principiu nu depinde, în opinia noastră, de împrejurarea că, în speță, compensația echitabilă a fost sau nu a fost deja plătită. Nu este, așadar, relevant argumentul invocat de societățile grupului Amazon potrivit căruia această jurisprudență nu s-ar aplica în speță, întrucât, în acest caz, compensația echitabilă ar fi fost deja plătită în alt stat membru.

66 — Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 35.

67 — Hotărârea Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7), punctul 41.

90. Societățile grupului Amazon susțin că, în Germania, nu pot formula nicio pretenție de a recupera plata compensației echitabile plătite deja pentru anumite suporturi comercializate ulterior în Austria. Revine însă statului membru în care s-a efectuat plata nedatorată sarcina de a garanta celor care nu sunt obligați să plătească compensația echitabilă o posibilitate rezonabilă de a obține, eventual prin intermediul unor acțiuni în fața instanțelor naționale, rambursarea plăților efectuate în temeiul compensației echitabile nedatorate.

91. Desigur, dacă în speță s-ar dovedi într-adevăr o plată dublă a compensației echitabile, aceasta ni s-ar părea o consecință regretabilă a coordonării insuficiente dintre legislațiile statelor membre, din cauza lipsei de armonizare a regimului compensației echitabile. Va reveni legiuitorului Uniunii obligația de a interveni, prin creșterea nivelului de armonizare a legislațiilor naționale, în scopul de a evita ca astfel de situații să se poată produce în viitor⁶⁸.

V – Concluzie

92. Pe baza considerațiilor expuse, propunem Curții să răspundă astfel la întrebările preliminare adresate de Oberster Gerichtshof:

„1) Constituie «compensație echitabilă» în sensul Directivei 2001/29 faptul că:

- a) titularii drepturilor, în sensul articolului 2 din Directiva 2001/29, au dreptul la o remunerație echitabilă care poate fi invocată exclusiv de o societate de gestiune colectivă a drepturilor, care să îi reprezinte pe diferiții titulari de drepturi, fără deosebire, în fața celui care comercializează primul, în scop comercial și cu titlu oneros, materialul de suport destinat reproducerii operelor acestora și
- b) legislația internă prevede, pe de o parte, posibilitatea de scutire *a priori* de la plata compensației echitabile a persoanelor fizice sau juridice cu privire la care se poate considera în mod rezonabil, pe baza unor elemente obiective – chiar pur indicative – că achiziționează suporturile în scopuri care sunt vădit străine de cele care fac obiectul plății compensației echitabile și, pe de altă parte, posibilitatea de a obține în general *a posteriori* rambursarea acestei compensații echitabile în toate cazurile în care s-a dovedit că utilizarea suportului nu a constituit un act de natură să cauzeze un prejudiciu autorului operei.

2) În lumina soluției propuse la prima întrebare, nu considerăm necesar să se răspundă la a doua întrebare preliminară. În cazul în care Curtea consideră că este necesar să se răspundă, propunem următorul răspuns:

- 2.1) se impune plata unei «compensații echitabile» în sensul Directivei 2001/29 în cazul în care dreptul la remunerația echitabilă există numai în ceea ce privește comercializarea către persoane fizice care utilizează materialul de suport pentru reproducerea în scop personal și
- 2.2) în cazul comercializării către persoane fizice, trebuie prezumat, până la proba contrarie, că acestea vor utiliza în scopuri personale materialul de suport pentru reproducere. În vederea unei eventuale scutiri *a priori* de la plata compensației echitabile sau a unei eventuale rambursări, trebuie să se poată demonstra că persoana fizică a cumpărat suportul în scopuri vădit diferite de realizarea de copii private sau de utilizarea suportului în alte scopuri supuse plății compensației echitabile.

68 — Aceasta este perspectiva din care trebuie interpretate, în opinia noastră, în lumina hotărârii ulterioare a Curții, afirmațiile avocatului general Jääskinen de la punctul 55 din Concluziile prezentate la 10 martie 2011 în cauza Stichting de Thuiskopie (citată la nota de subsol 7).

- 3) Din Directiva 2001/29 nu rezultă inexistența dreptului la compensația echitabilă în cazul în care o legislație internă prevede că toate veniturile provenite din plata acesteia sunt destinate autorilor, jumătate sub formă de compensație directă și cealaltă jumătate sub formă de compensație indirectă. Revine însă instanței de trimitere sarcina de a aprecia dacă, și în ce măsură, aplicarea legislației naționale implică *in concreto* forme de compensație indirectă, precum și inexistența vreunei discriminări între diferitele categorii de autori.
- 4) În cazul în care prejudiciul care trebuie reparat a apărut pe teritoriul unui stat membru, dispozițiile Directivei 2001/29 nu se opun dreptului la obținerea unei compensații echitabile în acest stat membru, chiar dacă o compensație similară a fost deja plătită în alt stat membru pentru comercializarea materialului de suport.”